

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Мобільного рятувального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій

полковник служби цивільного захисту
Юрій ЦИКЕНЮК

« ____ » _____ 20__ року

ПЛАН-КОНСПЕКТ

Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації правової роботи в системі ДСНС

Тема: **«Методичні рекомендації щодо організації правової роботи в системі ДСНС»**

Навчальна мета: набуття і вдосконалення особовим складом знань, умінь, навичок у сфері правової роботи з метою успішного виконання завдань.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення: навчальний клас

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект

Нормативно-правові акти і література:

Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040, Наказ ДСНС від 29.03.2019 року № 199

Питання, які вивчатимуться:

1. Загальні положення організації правової роботи в системі ДСНС;
2. Права, обов'язки та відповідальність юридичної служби органів та підрозділів ДСНС;
3. Організація роботи юридичної служби органів та підрозділів ДСНС;
4. Облік та систематизація актів законодавств;
5. Звітування юридичної служби органу або підрозділу ДСНС про стан організації правової роботи.

Порядок проведення заняття:

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки.
<p>1. Загальні положення</p> <p>1.1. Ці Методичні рекомендації розроблено відповідно до Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 (далі - Загальне положення про юридичну службу), з метою надання правової допомоги, сприяння ефективній діяльності та вдосконаленню правової роботи юридичної служби апарату Державної служби України з надзвичайних ситуацій, її територіальних органів, підприємств, установ, організацій сфери управління ДСНС (далі - юридична служба органів чи/та підрозділів ДСНС).</p> <p>1.2. Утворення юридичної служби в органах чи підрозділах ДСНС провадиться залежно від обсягу, характеру та складності правової роботи. Юридична служба є самостійним структурним підрозділом (відділ, сектор), юрисконсульт відповідної категорії або її функції та повноваження може виконувати окрема посадова особа.</p> <p>1.3. У своїй діяльності юридична служба органів чи підрозділів ДСНС керується Конституцією та законами України, міжнародними договорами, ратифікованими Україною, указами Президента України і постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Загальним положенням про юридичну службу, актами МВС та ДСНС, актами Мін'юсту та його територіальних органів, положенням про юридичну службу органу або підрозділу ДСНС, положенням (статутом) органу та підрозділу ДСНС, іншими нормативно-правовими актами з питань організації та проведення правової роботи.</p> <p>1.4. Основним завданням юридичної служби органів та підрозділів ДСНС є організація правової роботи, спрямованої на правильне застосування органами та підрозділами ДСНС нормативно-правових актів та інших документів, неухильне дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства, інших нормативних актів їх керівниками, працівниками та особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту (далі - особовий склад) під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків, а також представлення інтересів органів чи підрозділів ДСНС у судах.</p> <p>1.5. Юридична служба апарату ДСНС спрямовує, координує правову роботу, здійснює методичне керівництво та перевіряє її проведення органами чи підрозділами ДСНС.</p> <p>Юридична служба територіальних органів ДСНС спрямовує, координує правову роботу, здійснює методичне керівництво, перевіряє її проведення юридичною службою підпорядкованих їм підрозділів.</p> <p>Методичне керівництво правовою роботою органів та підрозділів ДСНС здійснюється шляхом перевірок стану правової роботи та подання пропозицій щодо її поліпшення, усунення недоліків у правовому забезпеченні діяльності органів або підрозділів ДСНС, вжиття заходів до впровадження новітніх форм і методів</p>	

діяльності юридичної служби, а також підвищення кваліфікації працівників юридичної служби органу та підрозділу ДСНС.

1.6. Керівник органу та підрозділу ДСНС зобов'язаний створювати умови для належної роботи і підвищення кваліфікації особового складу юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС, забезпечувати їх окремим приміщенням, телефонним та електронним зв'язком, сучасними комп'ютерами та оргтехнікою, транспортом для виконання службових обов'язків.

1.7. Юридична служба підпорядковується безпосередньо керівнику органу чи підрозділу ДСНС. Перепідпорядкування юридичної служби іншим посадовим особам не допускається.

1.8. Особовий склад юридичної служби органу та підрозділу ДСНС призначається на посаду із урахуванням вимог Загального положення про юридичну службу.

1.9. Правова робота спрямована на:

забезпечення дотримання принципів законності та верховенства права у всіх сферах діяльності;

забезпечення виконання договірних зобов'язань;

економію і раціональне використання матеріальних, трудових, фінансових та інших видів ресурсів;

зниження непродуктивних витрат та усунення причин і умов, що їх спричиняють;

підвищення рівня правових знань особового складу органу чи підрозділу ДСНС;

забезпечення захисту і відновлення порушених майнових прав та законних інтересів відповідного органу чи підрозділу ДСНС.

1.10. До правової роботи відносяться:

погодження (візування) договорів, наказів та інших документів, що видаються органом чи підрозділом ДСНС;

розгляд, аналіз, узагальнення результатів правової роботи, складання та подання відповідних звітів до юридичної служби апарату ДСНС;

захист прав та законних інтересів органів або підрозділів ДСНС, відповідно до компетенції, у судах та інших органах під час розгляду правових питань і спорів;

організація претензійно-позовної роботи та здійснення контролю за її проведенням;

забезпечення контролю за виконанням судових рішень, взаємодія з органами державної виконавчої служби та проведення щомісячної взаємної звірки виконавчих документів, що знаходяться на виконанні;

проведення правового навчання особового складу органів чи підрозділів ДСНС, надання юридичних консультацій та допомоги працівникам інших структурних підрозділів;

ведення судових справ;

відповідно до компетенції розгляд звернень громадян, депутатських запитів та звернень.

2. Права, обов'язки та відповідальність юридичної служби органів та підрозділів ДСНС

2.1. Юридична служба органу та підрозділу ДСНС відповідно до покладених на неї завдань, визначених Загальним положенням про юридичну службу:

організовує та бере участь у забезпеченні реалізації державної правової політики у відповідній сфері, правильного застосування законодавства в органах чи підрозділах ДСНС, у представленні інтересів органу чи підрозділу ДСНС у судах;

забезпечує правильне застосування і виконання нормативно-правових актів та інших актів і документів, подає керівнику органу або підрозділу ДСНС пропозиції щодо вирішення правових питань, пов'язаних з діяльністю органу чи підрозділу ДСНС;

розробляє та бере участь у розробленні проектів актів та інших документів з питань діяльності органу чи підрозділу ДСНС;

перевіряє на відповідність законодавству і міжнародним договорам України проектів наказів та інших актів, що подаються на підпис керівника органу чи підрозділу ДСНС, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів органу чи підрозділу ДСНС;

проводить юридичну експертизу проектів актів та інших документів, підготовлених структурними підрозділами органу або підрозділу ДСНС, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів або осіб, які їх заміщують. У разі виявлення невідповідності проекту акта чи іншого документа вимогам законодавства подає заінтересованому структурному підрозділу вмотивовані пропозиції щодо приведення його у відповідність із законодавством;

проводить у межах компетенції разом із структурними підрозділами органу чи підрозділу ДСНС роботу з перегляду актів та інших документів з метою приведення їх у відповідність із законодавством;

інформує керівника органу чи підрозділу ДСНС про необхідність вжиття заходів для внесення змін до актів та інших документів, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування;

організовує роботу, пов'язану з укладенням договорів (контрактів), бере участь у їх підготовці та здійсненні контролю за виконанням, дає правову оцінку проектам таких договорів (контрактів). Проекти договорів (контрактів) погоджуються (візуються) юридичною службою за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів або осіб, які їх заміщають;

бере участь у забезпеченні захисту майнових прав і законних інтересів органу чи підрозділу ДСНС у разі невиконання чи неналежного виконання договірних зобов'язань;

організовує претензійну та позовну роботу, проводить аналіз її результатів;

здійснює контроль за дотриманням структурними підрозділами встановленого в органах чи підрозділах ДСНС порядку пред'явлення і розгляду претензій;

сприяє своєчасному вжиттю заходів до усунення порушень, зазначених у судових рішеннях, відповідних документах правоохоронних і контролюючих органів;

проводить разом із заінтересованими структурними підрозділами аналіз результатів господарської діяльності органів чи підрозділів ДСНС, вивчає умови і причини виникнення непродуктивних витрат, порушення договірних зобов'язань, а також стан дебіторської та кредиторської заборгованості;

подає керівникові органу чи підрозділу ДСНС пропозиції щодо вдосконалення правового забезпечення діяльності органу чи підрозділу ДСНС, висновки стосовно правомірності списання матеріальних цінностей, дебіторської заборгованості,

непродуктивних витрат та правову оцінку фактам нестач, крадіжок, безгосподарності, псування майна;

розглядає та аналізує матеріали про відшкодування матеріальної шкоди за рахунок винних осіб, що готуються відповідними структурними підрозділами органу чи підрозділу ДСНС на основі економіко-правового аналізу даних бухгалтерського обліку і статистичної звітності, інших документів фінансово-господарської діяльності органу чи підрозділу ДСНС та матеріалів перевірок, проведених правоохоронними і контролюючими органами, готує правові висновки за фактами виявлених правопорушень та бере участь в організації роботи з відшкодування збитків;

сприяє дотриманню законності у реалізації прав особового складу органу чи підрозділу ДСНС під час вирішення виробничих та соціальних питань;

разом із заінтересованими структурними підрозділами органу чи підрозділу ДСНС бере участь у підготовці заходів щодо зміцнення трудової (службової) дисципліни, забезпечення охорони праці;

надає правову допомогу особовому складу органу чи підрозділу ДСНС, який потребує соціального захисту;

забезпечує правильне застосування норм трудового, житлового, пенсійного та іншого законодавства, що стосуються прав і законних інтересів особового складу органу чи підрозділу ДСНС, подає пропозиції керівникові щодо поновлення порушених прав;

веде облік актів законодавства України, забезпечує їх у контрольному стані та зберігання;

збирає інформацію про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях;

організовує і проводить роботу, спрямовану на підвищення рівня правових знань особового складу органу чи підрозділу ДСНС, роз'яснює практику застосування законодавства, надає консультації з правових питань;

надає правову допомогу в процесі створення, освоєння та впровадження науково-технічних розроблень, новітніх технологій, а також у здійсненні заходів щодо поліпшення якості продукції, робіт, послуг.

2.1.1. Крім зазначених завдань, юридична служба апарату ДСНС:

розробляє та бере участь у розробленні нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції ДСНС, проєктів актів та інших документів з питань діяльності органу чи підрозділу ДСНС;

проводить юридичну експертизу проєктів нормативно-правових актів, інших актів та документів, підготовлених структурними підрозділами апарату ДСНС, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів або осіб, що їх заміщують. У разі виявлення невідповідності проєкту акта чи іншого документа вимогам законодавства подає заінтересованому структурному підрозділу вмотивовані пропозиції щодо приведення його у відповідність із законодавством;

проводить гендерно-правову та антидискримінаційну експертизу проєктів нормативно-правових актів, за результатами якої готує висновки за встановленою формою;

вносить Голові ДСНС пропозиції щодо подання нормативно-правового акта на державну реєстрацію в порядку, визначеному Мін'юстом;

інформує Голову ДСНС про необхідність вжиття заходів для внесення змін до актів та інших документів, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування;

разом із заінтересованими структурними підрозділами ДСНС та територіальних органів ДСНС узагальнює практику застосування законодавства у відповідній сфері, готує пропозиції щодо його вдосконалення, подає їх на розгляд Голові ДСНС для вирішення питання щодо підготовки проектів нормативно-правових актів та інших документів, внесення їх у встановленому порядку до державного органу, уповноваженого приймати такі акти;

розглядає проекти нормативно-правових актів та інших документів, які надійшли для погодження, з питань, що належать до компетенції ДСНС, та готує пропозиції до них;

здійснює у межах своєї компетенції заходи щодо адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу;

визначає разом із заінтересованими структурними підрозділами потребу в особовому складі юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС;

погоджує кандидатуру претендента на посаду керівника юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС;

організовує і проводить роботу, пов'язану з підвищенням кваліфікації особового складу органу чи підрозділу ДСНС, надає правові консультації з питань, що належать до компетенції ДСНС.

2.1.2. Видання проекту наказу, а також подання проекту такого акта керівнику органу чи підрозділу ДСНС для його прийняття чи погодження без попереднього розгляду та погодження з юридичною службою не допускається.

Пропозиції юридичної служби щодо приведення актів та інших документів органу чи підрозділу ДСНС у відповідність із законодавством є обов'язковими для розгляду керівником органу чи підрозділу ДСНС та його структурними підрозділами. У разі неврахування пропозицій юридична служба подає керівнику органу чи підрозділу ДСНС письмовий висновок до проекту акта чи інших документів.

2.1.3. Покладення на юридичну службу органу та підрозділу ДСНС обов'язків, що не належать або виходять за межі її компетенції, не допускається.

2.2. Юридична служба органу та підрозділу ДСНС відповідно до Загального положення про юридичну службу має право:

перевіряти дотримання законності особового складу структурних підрозділів органу чи підрозділу ДСНС;

одержувати в установленому порядку від посадових осіб органу чи підрозділу ДСНС необхідні для виконання покладених на неї завдань документи, інформацію, довідки, розрахунки, інші матеріали;

залучати за згодою керівника органу чи підрозділу ДСНС спеціалістів з метою підготовки проектів актів, інших документів, а також розроблення та здійснення заходів, які проводяться юридичною службою відповідно до покладених на неї завдань;

інформувати керівника органу чи підрозділу ДСНС про покладення на юридичну службу обов'язків, що не належать до її компетенції, а також про випадки ненадання

або несвоєчасного надання посадовими особами органу чи підрозділу ДСНС матеріалів на вимогу юридичної служби.

2.3. Юридична служба органів та підрозділів ДСНС постійно співпрацює з юридичною службою апарату ДСНС, отримує методичну допомогу, консультації з правових питань, що належать до компетенції ДСНС, тощо.

Орган та підрозділ ДСНС з метою підвищення професійного рівня особового складу своєї юридичної служби може подавати пропозиції юридичній службі апарату ДСНС щодо рекомендованої тематики семінарів, що регулярно проводяться апаратом ДСНС для особового складу юридичних служб органів та підрозділів ДСНС.

2.4. Керівник юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС забезпечує виконання завдань, обов'язків, покладених на юридичну службу органу чи підрозділу ДСНС, та здійснює контроль за їх виконанням, координує діяльність юридичних служб підпорядкованих підрозділів.

3. Організація роботи юридичної служби органів та підрозділів ДСНС

3.1. Правова робота в органах та підрозділах ДСНС проводиться на основі планів правової роботи, затверджених керівником. Плани, як правило, складаються поточні та перспективні, можуть бути щоквартальними, піврічними і річними.

Під час підготовки планів слід виходити із результатів аналізу звітних даних щодо організації та стану роботи з укладення договорів; стану претензійно-позовної роботи, застосування чинного законодавства та заходів, які вживаються для покращення стану правової роботи, систематизації законодавства, підвищення кваліфікації особового складу органу чи підрозділу ДСНС тощо.

3.2. У планах правової роботи відображаються такі питання:

участь юридичної служби у нарадах, семінарах, навчально-методичних зборах;

робота з забезпечення законності у підготовці проектів документів правового характеру, що видаються органом чи підрозділом ДСНС;

участь разом з іншими структурними підрозділами у підготовці проектів наказів чи їх самостійна підготовка;

надання пропозицій юридичній службі апарату ДСНС щодо вдосконалення та розроблення нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції ДСНС;

вивчення та узагальнення практики застосування норм чинного законодавства та актів ДСНС, МВС, Мін'юсту (з питань організації та проведення правової роботи), розроблення пропозицій з їх удосконалення, упорядкування та систематизації;

організація претензійно-позовної роботи, здійснення аналізу і ведення обліку цієї роботи;

організація проведення перевірок стану правової роботи підпорядкованих органу чи підрозділу ДСНС підрозділів;

інформація про виконання планових заходів;

інші питання, вирішення яких належить до компетенції юридичної служби та не суперечать чинному законодавству.

3.3. Під час здійснення договірної та претензійно-позовної роботи юридична служба органу та підрозділу ДСНС має враховувати положення порядків ведення договірної роботи, претензійно-позовної роботи у сфері управління ДСНС, затверджених наказами ДСНС, та вимоги чинного законодавства України.

3.4. У діяльності юридичної служби органу та підрозділу ДСНС ведуться журнали обліку претензій, позовних заяв та довіреностей, журнал обліку актів законодавства України за формами, встановленими порядками ведення претензійно-позовної роботи у сфері управління ДСНС та здійснення обліку та систематизації законодавства в ДСНС. Ведення таких журналів можуть дублюватися в електронному вигляді.

3.5. У юридичній службі мають знаходитися такі документи:

положення про юридичну службу, затвердженого керівником органу чи підрозділу ДСНС;

посадові інструкції особового складу юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС;

плани роботи юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС (щоквартальні, піврічні та річні) з відомостями про виконання;

аналітично-інформаційні та звітні матеріали щодо організації правової юридичної служби;

матеріали претензійно-позовної роботи;

журнали обліку претензій, позовних заяв, довіреностей та обліку актів законодавства України;

інші документи, акти законодавства України та джерела їх офіційного оприлюднення, якими може користуватися юридична служба органу чи підрозділу ДСНС у своїй роботі.

4. Облік та систематизація актів законодавства

4.1. Організація юридичною службою органу та підрозділу ДСНС обліку та систематизації актів законодавства має здійснюватися з метою забезпечення її особового складу та працівників точною і повною інформацією про чинне законодавство України та надання допомоги в оперативному пошуку законодавчих актів.

4.2. Юридична служба органу та підрозділу ДСНС систематично має проводити роботу з перегляду актів та інших документів з метою приведення їх у відповідність з Конституцією та законами України, іншими нормативно-правовими актами.

4.3. Юридична служба органу та підрозділу ДСНС для виконання службових обов'язків має бути забезпечена нормативно-правовими актами і довідковими матеріалами, іншими посібниками та літературою з правових питань, електронною системою інформаційно-правового забезпечення, а також доступом до інформаційних баз.

5. Звітування юридичної служби органу або підрозділу ДСНС про стан організації правової роботи

5.1. Юридична служба територіальних органів ДСНС здійснює узагальнення стану організації правової роботи, з урахуванням відомостей поданих підпорядкованих їм підрозділів та проводить його аналіз.

За результатами проведеної роботи юридична служба територіальних органів ДСНС забезпечує своєчасне подання до 25 червня (за півріччя) та до 25 грудня (за рік) поточного року до ДСНС звітних матеріалів, зокрема:

про претензійну роботу органу чи підрозділу ДСНС за формою згідно з додатками 1, 2;

про дебіторську заборгованість органу чи підрозділу ДСНС за формою згідно з додатком 3;

про позовну роботу органу чи підрозділу ДСНС за формою згідно з додатками 4, 5;

про склад юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС за формою згідно з додатком 6;

про стан правової роботи органу чи підрозділу ДСНС за формою згідно з додатком 7;

про забезпечення юридичної служби органу чи підрозділу ДСНС офіційними друкованими виданнями, інформаційно-пошуковими правовими системами за формою згідно з додатком 8.

Звітні матеріали складаються у паперовій та електронній формах. До ДСНС подаються (через Юридичне управління (dpz@dsnes.gov.ua) супровідним листом за підписом керівника органу чи підрозділу ДСНС у електронній формі у форматах, визначених актами законодавства (PDF (з текстовим змістом, нескановане зображення) та ODT). Оригінали у паперовій формі зберігаються в юридичній службі органу чи підрозділу ДСНС.

5.2. Юридична служба органу та підрозділу ДСНС щомісяця до 5 числа забезпечує подання до ДСНС (через Юридичне управління (dpz@dsnes.gov.ua) супровідним листом за підписом керівника органу чи підрозділу ДСНС інформацію про наявність судових проваджень щодо об'єктів державної власності, учасником яких є орган чи підрозділ ДСНС, за формою згідно з додатком 9. Інформація подається у електронній формі у форматі, визначеному актами законодавства (PDF (з текстовим змістом, нескановане зображення) та ODT).

5.3. Юридична служба апарату ДСНС за результатами узагальнення поданої органами чи підрозділами ДСНС інформації забезпечує подання Міністерству юстиції України:

щомісяця до 10 числа інформацію про наявність судових проваджень щодо об'єктів державної власності, учасником яких є ДСНС за встановленою Міністерством юстиції України формою;

кожного півріччя до 10 січня (за рік) та до 10 липня (за півріччя) звіту про стан організації правової роботи у сфері управління ДСНС за встановленою Міністерством юстиції України формою.

5.4. Про результати узагальнення та аналізу стану організації правової роботи органів та підрозділів ДСНС Юридичне управління кожного півріччя до 1 лютого (за рік) та до 1 серпня (за півріччя) доповідає Голові ДСНС.

План-конспект склав:
 Начальник юридичної групи
 лейтенант сл.ц.з.

Олександр КОНДРАТЕНКО

« _____ » _____ 2025 року